

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА І ХОРЕОГРАФІЇ
КАФЕДРА МУЗИКОЗНАВСТВА ТА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи


Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 1 »

2023 року

**Робоча програма навчальної дисципліни
Філософія мистецтва**

Освітній рівень: другий (магістерський)
Спеціальність: 025 Музичне мистецтво
Освітня програма: 025.00.01 Музичне мистецтво,
025.00.02 Сольний спів

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Проголосовано: 0124/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)

« 1 » 2023

Київ – 2023

Розробник:

Опанасюк Олександр Петрович, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач:

Опанасюк Олександр Петрович, доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства та музичної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від «28» серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.01 «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти «__» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.02 «Сольний спів» другого (магістерського) рівня вищої освіти «__» _____ 2023 р.

Гарант освітньої професійної програми _____ Юлія МЕРЕЖКО

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2023 р.

Заступник декана _____ Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № _____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Плани семінарських занять.....	13
7. Контроль навчальних досягнень.....	16
8. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.....	17
9. Навчально-методична карта дисципліни.....	21
10. Рекомендовані джерела.....	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів, годин	4 /120
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів за розподілом:	3
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин у тому числі:	120
аудиторні	32
модульний контроль	8
семестровий контроль (3 семестр)	30
самостійна робота	50
Форми навчання	очна / дистанційна
Форма семестрового контролю: 3 семестр	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення магістрантів з історичним розвитком філософського знання про мистецтво, з концепціями філософії мистецтва, з актуальними проблемами філософського аналізу, дослідження, інтерпретації та онтології художніх творів, творчої діяльності митців.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія мистецтва» є:

- характеристика становлення наукового знання про мистецтво в межах філософського дискурсу про мистецтво і творчої діяльності людини-митця;
- характеристика філософських теорій та концепцій щодо буття мистецтва і творчої діяльності людини-митця;
- характеристика наукового знання про мистецтво у контексті філософських і культурологічних теорій, актуалізації питання процесуального буття культури і мистецтва, трансдисциплінарних досліджень культурно-художніх явищ;
- розвиток у магістрантів навичок філософського аналізу культурно-художніх явищ, художніх стилів, творчих персоналій, мистецьких творів та самостійного і об'єктивного їхнього оцінювання;
- формування у магістрантів широкого культурного й мистецького світогляду;
- формування у магістрантів навичок наукової роботи.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Студент повинен знати:

- принципи становлення філософського знання про мистецтво від давніх культур до нашого часу;

- основні засади філософських теорій та концепцій буття мистецтва;
- основні засади концепцій циклічного розвитку культури і мистецтва;
- принципи процесуального буття культури і мистецтва: історичний і метаісторичний аспекти;
- принципи філософського аналізу культурно-художніх явищ, художніх стилів, творчих персоналій та мистецьких творів;
- стильову еволюцію мистецтва;
- поняття й терміни, які визначають особливості історичного розвитку філософського знання про мистецтво;
- проблематику, тенденції та особливості філософського дослідження мистецтва на сучасному етапі розвитку культури.

У результаті вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

Загальні:

- Здатність спілкування іноземною мовою.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність працювати самостійно.

Спеціальні:

- Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- Здатність розробляти і реалізовувати творчі проєкти зі створення / інтерпретації / аранжування та перекладу музики / звукорежисерської практики обробки звуку.
- Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній діяльності.
- Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в теоретичній / виконавській / педагогічній інтерпретації.
- Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:

- Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
- Визначати стильові й жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямів.
- Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних

інтепретацій.

- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Здійснювати викладання гри на інструменті/методику музичної освіти з урахуванням потреб здобувача вищої освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
- Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.
- Приймати ефективні рішення в царині культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторні		Самостійна робота	Модульний контроль
		Лекції	Семінарії		
Змістовий модуль 1					
МИСТЕЦТВО ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ					
Тема 1.1. Смыслові інтенції та проблемне поле філософії мистецтва	4	1	1	2	
Тема 1.2. Теорії походження мистецтва. Предмет, види, класифікація мистецтв. Функції мистецтва	6	1	1	4	
Тема 1.3. Мистецтво і культура: історичний і метаісторичний вимір	8	2	2	4	
Модульний контроль	2				2
Всього	20	4	4	10	2
Змістовий модуль 2					
ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПРИНЦИПИ МИСТЕЦТВА					
Тема 2.1. Художній образ – центральна категорія мистецтва	5	1	1	3	
Тема 2.2. Зміст та форма у мистецтві	5	1	1	3	
Тема 2.3. Семіотика і герменевтика мистецтва	6	1	1	4	
Тема 2.4. Художній метод і художній стиль	7	1	1	5	
Модульний контроль	2				2
Всього	25	4	4	15	2
Змістовий модуль 3					
ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ					
Тема 3.1. Філософія мистецтва в давніх культурах	6	1	1	4	
Тема 3.2. Філософія мистецтва в Європейській культурі: Середньовіччя, Відродження	6	1	1	4	
Тема 3.3. Філософія мистецтва в Європейській культурі XVII–XVIII ст.	8	2	2	4	
Тема 3.4. Філософія мистецтва в Європейській культурі XIX ст.	10	2	2	6	
Тема 3.5. Особливості розвитку філософії мистецтва в XX–XXI ст.	11	2	2	7	
Модульний контроль	4				4
Всього	45	8	8	25	4
Семестровий контроль. Екзамен	30				
Всього за семестр / за курс	120	16	16	50	8

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

МИСТЕЦТВО ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

Тема 1.1. Смыслові інтенції та проблемне поле філософії мистецтва

Вступ до курсу. Зміст та предмет філософії мистецтва. Філософія мистецтва у системі гуманітарних наук. Відмінність філософії мистецтва від філософії, мистецтвознавства, музикознавства, естетики, семіотики, герменевтики (мистецтва), літературознавства.

Прикладний (ужитковий, утилітарний) та художній принципи вираження в мистецтві як фундаментальні сфери людської духовної діяльності. Естетичне у структурі мистецтва. Тематологія філософії мистецтва.

Проблема визначення мистецтва. Філософське визначення мистецтва. Класична (традиційна) і неklasична / nonklasична (сучасна) філософії мистецтва. Поняття «художність», «художня творчість». Художня творчість у контексті пізнання і творчої діяльності митця (художньо-естетичного перетворення дійсності в мистецтві).

Пізнання мистецтва, принципи художнього вираження, художнє мислення, художня діяльність, співвідношення мистецтва і світогляду, релігії, моралі, етики, правових норм суспільства – основні інтенції філософії мистецтва.

Філософія мистецтва та філософія людини: онтологічний аспект.

Ключові слова: філософія мистецтва; тематологія філософії мистецтва; класична, неklasична філософії мистецтва; художність; художня творчість; прикладний та художній принципи вираження в мистецтві.

Література: 4–7, 9, 12, 13, 20, 21, 23, 29, 38.

Тема 1.2. Теорії походження мистецтва.

Предмет, види, класифікація мистецтв. Функції мистецтва

Походження мистецтва – фундаментальна проблема сучасної науки. Походження мистецтва у контексті походження людини та її мови. Розмаїті теорії походження мистецтва (еволюційна, креаційна, наслідування, магічна, ритмічна, трудова, любовна, лінгвістична, ігрова, синкретична, спонтанного стрибка) в розрізі філософії мистецтва.

Мистецтво і життя суспільства. Мистецтво і духовно-практична діяльність людини. Принципи відображення світу у мистецтві. «Заданий предмет» пізнання в природничих науках і «створений предмет» як вираження образів світу та його пізнання у мистецтві.

Види та класифікація мистецтв. Функції мистецтва, їхня зумовленість запитами суспільства, нормативними канонами певної культури. Соціальні функції мистецтва.

Ключові слова: теорії походження мистецтва; класифікація мистецтв; функції мистецтва; відображення світу у мистецтві.

Література: 4–7, 9, 12, 13, 20, 21, 23, 29, 38.

Тема 1.3. Мистецтво і культура: історичний і метаісторичний вимір

Природа – культура – мистецтво. Взаємозв'язок мистецтва та культури. Зумовленість мистецтва буттям певної культури, принципами й формами буття суспільства. Культура як квінтесенція мистецтва.

Історичний та метаісторичний вимір культури і мистецтва. Процесуальність культури і мистецтва: філософсько-культурологічні аспекти. Форми мистецтва (символічна, класична, романтична) та метаісторична концепція розвитку світової художньої культури Г. Гегеля. Іntenціональна форма мистецтва.

О. Шпенглер та його теорія розвитку культури і мистецтва за аналогією живого організму.

Концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка та періодизація світової художньої культури. Класична чотирищаблева структура процесуального буття культури і мистецтва: символічний, класичний, романтичний, інтенціональний періоди становлення культури і мистецтва.

Зумовленість мистецтва процесуальністю культури. Мистецтво і дух часу.

Ключові слова: історичний, метаісторичний вимір (культури і мистецтва); процесуальність культури і мистецтва; форми мистецтва; символічна, класична, романтична, інтенціональна форми мистецтва; концепція інтенціоналізму культури і мистецтва; символічний, класичний, романтичний, інтенціональний періоди становлення культури і мистецтва.

Література: 4–7, 9, 12, 15, 16, 20–22, 29, 38, 39.

Змістовий модуль 2

ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПРИНЦИПИ МИСТЕЦТВА

Тема 2.1. Художній образ – центральна категорія мистецтва

Поняття «образ». Образ у мистецтві. Образна природа свідомості. Свідоме (раціональне) і несвідоме (ірраціональне) в структурі свідомості та художній діяльності людини. Раціональне та ірраціональне в структурі образу. Музичний образ, літературний образ, образ у візуальному мистецтві.

Поняття «художній образ», його визначення, характеристика. Художній образ та мімесис. Процесуальне і структуральне буття художнього образу; художній образ-принцип та художній образ-даність. Багатозначність, багатозаровість, багатофункційність художнього образу. Типологія художнього образу.

Поняття «художній твір», «художній текст». Художній образ і художній твір. Художній (мистецький) твір як художнє ціле. Філософія (художнього) тексту. Художній текст, його структура, змістові аспекти. Текст і текстуальність. Художній текст і контекст. Образ автора у художньому творі. Онтологія художнього образу.

Ключові слова: образ; художній образ; художній твір; художній текст; свідоме (раціональне) і несвідоме (ірраціональне); образ-принцип, образ-даність; образ автора (у художньому творі).

Література: 4–7, 9, 17, 20, 28, 29, 38.

Тема 2.2. Зміст та форма у мистецтві

Зміст і форма – умова існування будь-якого явища. Діалектика взаємовідношень змісту та форми: первинність змісту, вторинність форми; первинність форми, вторинність змісту; неможливість вживання цих категорій. Поняття «морфе», «образ», «ідея» в античній філософії.

Предмети й образи світу як оформлене буття мистецьких творів. Змістове наповнення втіленого, оформленого художнього твору. Зміст – матеріальний субстрат, внутрішня смислова даність, яка визначає змістове поле форми (художнього / мистецького твору). Художність змісту та форми у мистецтві. Зміст художнього твору у контексті відображення дійсності: дилема суб'єктивного і об'єктивного.

Художня форма як спосіб буття художнього твору. Поняття «художня ідея». Матеріал мистецтва, його підпорядкування ідеї, що зумовлює зміст художнього твору. Рівні змісту в художньому творі: зумовлений мистецтвом зміст та зміст, зумовлений самотутністю художнього твору. Внутрішня форма художнього твору, її змістові аспекти.

Ключові слова: зміст і форма у мистецтві; художня ідея; матеріал мистецтва; внутрішня форма художнього твору.

Література: 4–7, 9, 17, 20, 29, 38.

Тема 2.3. Семіотика і герменевтика мистецтва

Семіотика – наука про системи знаків і знакові системи для передачі інформації. Знак – основне поняття семіотики; смислове, змістове, виразове, стильове наповнення знаку. Різновиди класифікації знаків. Знак як єдність того, представником чого він є (що він іменує) й того, що він означає.

Структура, теоретичні основи і понятійний апарат семіотики. Синтаксис / синтактика, семантика, прагматика. Структуральність, системність, динаміка предметних значень і смислів художнього образу. Умовність і знаковість у художньому творі.

Мова і мовлення: взаємовідношення понять, смислові акцентуації мовленнєвих знаків. Символ художній. Теорії художнього символу. Художній образ, символ і знак у мистецтві. Художній текст, його смислові та семантичні аспекти. Семантика та онтологія мистецтва. Принципи семіотичного аналізу мистецьких (художніх) творів.

Герменевтика – мистецтво тлумачення та розуміння змісту явищ. Герменевтика та інтерпретація. Інтерпретаційні теорії. Художнє явище, художній текст та рівні їхньої інтерпретації: філософський, художній, естетичний, мистецтвознавчий, культурологічний, психологічний.

Герменевтичний аналіз творів мистецтва. Проблеми розуміння та інтерпретації художнього твору. Динаміка герменевтичного аналізу: від пояснення до розуміння. Види пояснень у герменевтичній практиці. Герменевтика як принцип та онтологія культурно-художніх явищ, художніх творів, творчості митця.

Ключові слова: семіотика; знак; символ художній; художній текст; герменевтика; інтерпретація; синтаксис / синтактика, семантика, прагматика (в семіотиці); мова і мовлення; семіотичний, герменевтичний аналіз мистецьких (художніх) творів.

Література: 2, 4–8, 14, 17, 19, 23, 26, 27, 29.

Тема 2.4. Художній метод і художній стиль

Поняття «художній метод», його зміст і характеристика. Художній метод – система принципів, які зумовлюють створення та буття мистецького твору. Художній метод епохи, стилю, індивідуальний художній метод митця. Художній метод і художня / творча манера.

Поняття «художній стиль», його зміст, визначення, характеристика. Художній стиль як образна єдність та система принципів у використанні засобів виразовості у мистецтві. «Стиль – це вся людина» (Ж.-Л. Леклерк де Бюффон). Художній стиль епохи, художній стиль митця.

Художній метод та художній стиль в історичній перспективі: філософсько-культурологічний аспект. Стильова динаміка розвитку європейської художньої культури. Художній метод і художній стиль епох Середньовіччя та Відродження. Трагування художньої творчості в Новий час, німецькій класичній філософії. Романтизм як художній метод і художній стиль XIX ст. Художні методи і художні стилі авангардизму, модернізму, постмодернізму.

Ключові слова: художній метод; художній стиль; стиль епохи; художній стиль митця; стильова динаміка розвитку європейської художньої культури.

Література: 2, 4–8, 14, 15, 17, 19, 23, 26, 27, 29.

Змістовий модуль 3

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ

Тема 3.1. Філософія мистецтва в давніх культурах

Філософсько-естетичні та релігійні підвалини мистецтва Стародавнього Єгипту, Стародавньої Індії, Стародавнього Китаю, Стародавньої Греції. Домінування у мистецтві питань світобудови, життя богів, людини. Мистецтво у контексті містерій, культових і календарно-обрядових канонів, театру. Прикладний принцип давнього мистецтва, його філософія, завдання, форми. Синкретизм мистецтва.

Символічний тип (символічна форма) мистецтва (Г. Гегель). Сміслові засади та принципи символічного вираження в мистецтві давніх культур.

Філософи Лао-цзи, Конфуцій, Піфагор, Платон, Аристотель про роль мистецтва у житті суспільства. Концепт мімезису і катарисису в античній філософії мистецтва. Регламентація змісту мистецьких явищ (творів, актів) на основі філософсько-естетичних, етичних, моральних, виховних форм їхнього існування. Давньоіндійське поняття «раса», його трансформація в європейській теорії афектів.

Поняття психічної енергії, трактування мистецьких явищ на основі свідомо вкладеної в них психічної енергії. Мистецтво у контексті змісту поняття «техне» (Стародавня Греція). Мистецтво як активна форма духовного вдосконалення людини та пізнання.

Ключові слова: символічна форма мистецтва; принципи символічного вираження у мистецтві давніх культур; синкретизм давнього мистецтва; регламентація змісту мистецьких явищ; поняття «раса»; афективна теорія; поняття «техне»; мистецтво як активна форма духовного вдосконалення людини та пізнання.

Література: 1, 4–7, 9, 11, 12, 15, 20–22, 29, 32.

Тема 3.2. Філософія мистецтва в Європейській культурі: Середньовіччя, Відродження

Європейська культура в контексті метаісторичного буття світової цивілізації, її відмінність від попередніх культур. Формування позиції, яка передбачає актуалізацію принципу розповіді (Г. Гачев), емоційної насиченості мистецького матеріалу.

Основні періоди становлення Європейської культури: символічний (Середньовіччя, Відродження, V–XVI ст.), класичний (Новий час, Просвітництво, XVII–XVIII ст.), романтичний (кінець XVIII–XIX ст.), інтенціональний (кінець XIX–XXI ст.) (О. Опанасюк).

Мистецтво Середньовіччя та Відродження у контексті символічного періоду становлення Європейської культури. Філософсько-естетичні погляди на мистецтво християнських Отців Церкви. Поняття сакрального в мистецтві. Богословське обґрунтування теорії образу-символу. Зосередження мистецтва на духовно-образному і загальному змісті явищ.

Розвиток мистецтва у контексті філософсько-релігійних канонів літургійної практики (Меса, Реквієм, Літургія). Храмові розписи, храмова музика, іконопис, мозаїка, фреска, ілюстрації релігійних рукописів.

Філософсько-естетичні та художні принципи романського (XI–XII) і готичного (XIII–XV) стилів.

Ренесанс; загальні тенденції епохи Відродження. Формування антропоцентричної картини світу, її значення для майбутньої Європейської і світової культури. Актуалізація античної спадщини та відповідних принципів художнього вираження в мистецтві. Гуманізм. Гуманістичний антропоцентризм. Протестантизм. Поділ історії на давню, середні віки (*Ars antiqua*) та нову (*Ars nova*, *Ars moderna*).

Філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва Ренесансу.

Ключові слова: періоди становлення Європейської культури; символічний період Європейської культури; сакральне в мистецтві; романський, готичний стилі; богословське трактування образу-символу; *Ars antiqua*; *Ars nova* (*Ars moderna*); мистецтво Ренесансу.

Література: 3–7, 9, 11, 12, 15, 20–22, 29, 32, 33.

Тема 3.3. Філософія мистецтва в Європейській культурі XVII–XVIII ст.

Європейське мистецтво XVII–XVIII ст. у контексті класичного періоду становлення культури. Гносеологія, раціоналізм, сцієнтизм, емпіризм як фундаментальні підвалини буття культури і мистецтва Нового часу та Просвітництва. Ф. Бекон, Р. Декарт, І. Ньютон, Т. Гоббс, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц: формування раціональної картини світу. Іntenції на сучасність, інновації, пошук нового, оригінального в мистецтві.

Формування класичної філософії мистецтва в епоху Просвітництва. Гносеологія А. Баумгартена; естетика й логіка як дві фундаментальні форми пізнання. Актуалізація поняття «естетика», трактування естетики як філософської науки про чуттєвість і чуттєву форму пізнання (в мистецтві). Й. Вінкельман, його принципи аналізу історичного розвитку мистецтва. Г. Е. Лессінг і його трактат «Лаокоон, або про межі між живописом і поезією». Ж.-Ж. Руссо, Д. Дідро та їхні погляди на мистецтво.

Філософія мистецтва І. Канта. Теорія пізнання Канта. Принципи філософського аналізу мистецтва в трактаті «Критика здатності суджень». Сміслові аспекти естетичного і логічного судження. Вчення про творчість генія. Класифікація видів мистецтва Канта.

Філософсько-естетичні та художні принципи стилів класицизму, бароко, рококо, реалізму, раннього романтизму (передромантизму).

Ключові слова: класичний період становлення Європейської культури; Новий час; Просвітництво; гносеологія А. Баумгартена; аналіз історичного розвитку мистецтва Й. Вінкельмана; філософія мистецтва І. Канта; стилі класицизм, бароко, рококо, реалізм, ранній романтизм (передромантизм).

Література: 3, 4–7, 9, 11, 12, 15, 20–22, 29.

Тема 3.4. Філософія мистецтва в Європейській культурі ХІХ ст.

Європейське мистецтво ХІХ ст. у контексті романтичного періоду становлення культури. Романтизм як світоглядна система, програма розвитку культури, мистецтва та художній метод. Модель видової специфіки мистецтва у романтиків. Класицизм і реалізм у просторі романтичного періоду.

Філософський дискурс романтизму в маніфестах романтиків. Новаліс (Ф. фон Гандерберг) та розширення меж філософствування про мистецтво. Його ідеї щодо синтезу натурфілософського знання, історії, міфу, осягнення у мистецтві нескінченної реальності за допомогою відкриття свого (поета) «Я».

Концепція філософії мистецтва Г. Гегеля. Принципи історичного аналізу мистецтва. Мистецтво як необхідна складова саморозвитку Абсолюту: мистецтво, релігія, філософія. Мистецтво у контексті розвитку і самоусвідомленості людства. Акцентування в художній творчості на поєднанні краси з діяльністю людини. Класифікація видів мистецтва Гегеля.

Концепція філософії мистецтва Ф. Шелінга. Мистецтво як буття реального та ідеального світів, вищий вияв ідеального світу. Актуалізація аспектів свідомого і несвідомого у структурі художньої творчості. Світ – художній витвір абсолюту. Класифікація видів мистецтва Шелінга.

Трактування мистецтва у контексті щаблів становлення волі А. Шопенгауера.

Ключові слова: романтичний період становлення Європейської культури; модель видової специфіки мистецтва романтиків; філософія мистецтва Ф. Шелінга; філософія мистецтва Г. Гегеля; філософія мистецтва А. Шопенгауера.

Література: 3, 4–7, 9, 11, 12, 15, 16, 20–22, 29, 36.

Тема 3.5. Особливості розвитку філософії мистецтва в ХХ–ХХІ ст.

Мистецтво кінця ХІХ–ХХІ ст. у контексті інтенціонального періоду становлення Європейської культури: історичний і метаісторичний вимір. Теорії щодо вичерпаності європейського мистецтва. Концепція О. Шпенглера про період старості Європейської культури у ХХ ст.

Оберненість мистецтва проти попереднього культурного становлення в період його звершеного формування (Г. Гегель), гасло Е. Гусерля «назад, до предметів», методи «деструкції» історичних побудов людського розуму М. Гайдегера, «деконструкції» свідомості Ж. Дерріди, принципи деконструкції в художній творчості – як вираження характерних принципів буття мистецтва кінця ХІХ–ХХІ ст. Інтенціональна рефлексія культури і мистецтва, її зміст та функція.

Стильове розмаїття і стильовий плюралізм мистецтва. Філософсько-естетичні та культурологічні аспекти нео-, полі-, пост- та квазі- явищ. Принципи дегуманізації мистецтва Х. Ортега-і-Гасета. Філософія авангардизму, модернізму, постмодернізму. Культура і посткультура. Мистецтво у контексті глобалізаційних процесів розвитку суспільства. Прогностика майбутнього розвитку мистецтва.

Нонкласика як філософія нового мистецтва: смислові інтенції, змістові параметри. Зумовленість теорій філософії мистецтва характерністю і розмаїттю культурного буття в ХХ–ХХІ ст. Спрямованість теорій до феноменологічного, метафізичного, глибинного змісту творчості митця.

Феноменологія мистецтва та принципи феноменологічної редукції Е. Гусерля. Естетична теорія Р. Інгардена щодо багатшаровості твору мистецтва. Н. Гартман та його ідея феноменологічного аналізу структури художнього твору. Структурна антропологія К. Леві-Строса; зіставлення смислових концептів науки, мистецтва та міфу. Феноменологічні та екзистенційні концепти мистецтва у філософії М. Гайдегера, М. Мерло-Понті. Герменевтика мистецтва Г. Гадамера. Психологічні теорії мистецтва (З. Фройд, К.-Г.Юнг). Принципи семіології Р. Барта. Теорія симулякру Ж. Бодрієра.

Актуалізація культурологічного дискурсу у філософії мистецтва. Аксіологічні і трансдисциплінарні / міждисциплінарні дослідження культурно-художніх явищ в межах філософського дискурсу про мистецтво та творчої діяльності людини-митця.

Ключові слова: інтенціональний період Європейської культури; інтенціональна рефлексія культури і мистецтва; феноменологічна редукція; нео-, полі-, пост- та квазі- явища; феноменологічний аналіз структури художнього твору; структурна антропологія; феноменологічні та екзистенційні концепти філософії мистецтва; симулякр; герменевтика мистецтва; психологічні теорії мистецтва; прогностика майбутнього розвитку мистецтва.

Література: 2, 3, 4–7, 9–12, 15, 16, 18, 20–31, 34, 35, 37, 38.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

(За умови дистанційного навчання кожен семінар опрацьовується і подається у письмовій формі – тезисний виклад матеріалу. Шрифт: Times New Roman. Обсяг: 4–5 сторінок. Формат: А4. 14 кегель. Одинарний відступ між рядками).

Семінарське заняття 1

Тема 1.1. Смислові інтенції та проблемне поле філософії мистецтва; Тема 1.2. Теорії походження мистецтва. Предмет, види, класифікація мистецтв. Функції мистецтва

1. Тематологія та проблемне поле філософії мистецтва.
2. Проблема визначення мистецтва. Філософське визначення мистецтва. Класична і некласична філософії мистецтва.
3. Теорії походження мистецтва (фізіологічна / ритмічна / трудова; еволюційна; креаційна; наслідування; магічна; любовна; лінгвістична; синкретична; спонтанного стрибка) в розрізі філософії мистецтва.
4. Принципи відображення світу у мистецтві; «заданий предмет» пізнання в природничих науках і «створений предмет» як вираження образів світу та його пізнання у мистецтві.
5. Види та класифікація мистецтв. Функції мистецтва у житті суспільства.
6. Філософія мистецтва та філософія людини: онтологічний аспект.

Література: 4–7, 9, 12, 13, 20, 21, 23, 29, 38.

Семінарське заняття 2

Тема 1.3. Мистецтво і культура: історичний і метаісторичний вимір

1. Взаємозв'язок мистецтва та культури; культура як квінтесенція мистецтва.
2. Процесуальність, структуральність культури і мистецтва: історичний, метаісторичний вимір.

3. Форми мистецтва (символічна, класична, романтична) та метаісторична концепція розвитку світової художньої культури Г. Гегеля.
4. О. Шпенглер та його теорія розвитку культури і мистецтва за аналогією живого організму.
5. Концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка та періодизація розвитку світової художньої культури.
6. Символічний, класичний, романтичний, інтенціональний періоди становлення культури і мистецтва; зумовленість мистецтва процесуальністю культури.

Література: 4–7, 9, 12, 15, 16, 20–22, 29, 38, 39.

Семінарське заняття 3

Тема 2.1. Художній образ – центральна категорія мистецтва;

Тема 2.2. Зміст та форма у мистецтві

1. Поняття «образ», «художній образ»: смисловий зміст, визначення і характеристика категорій.
2. Феноменологічне, несвідоме (ірраціональне) і свідоме (раціональне) в структурі свідомості та художній діяльності людини.
3. Процесуальне і структуральне буття художнього образу; художній образ-принцип та художній образ-даність: онтологічний аспект.
4. Художній образ та художній твір; художньо-естетичне перетворення дійсності в мистецтві.
5. Зміст і форма художнього твору. Діалектика взаємовідношень змісту та форми.
6. Поняття «художність», його смислові аспекти. Художність у контексті пізнання і творчої діяльності митця.
7. Поняття «художня ідея». Матеріал мистецтва, його підпорядкування ідеї художнього твору.

Література: 4–7, 9, 17, 20, 28, 29, 38.

Семінарське заняття 4

Тема 2.3. Семіотика і герменевтика мистецтва

Тема 2.4. Художній метод і художній стиль

1. Семіотика як наука про знаки та знакові системи. Структура, теоретичні основи і понятійний апарат семіотики.
2. Структуральність, системність, динаміка предметних значень і смислів художнього образу. Умовність і знаковість у художньому образі.
3. Художній твір, його семантична (знакова) структура.
4. Герменевтика – мистецтво тлумачення і розуміння змісту явищ. Герменевтика та інтерпретація.
5. Художній текст, його смислові аспекти та рівні інтерпретації.
6. Художній метод і художній стиль: визначення, характеристика понять.
7. Семантика та онтологія мистецтва. Принципи семіотичного аналізу мистецьких (художніх) творів.

Література: 2, 4–8, 14, 15, 17, 19, 23, 26, 27, 29.

Семінарське заняття 5

Тема 3.1. Філософія мистецтва в давніх культурах;

Тема 3.2. Філософія мистецтва в Європейській культурі:

Середньовіччя, Відродження

1. Філософські підвалини давнього мистецтва (Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай, Стародавня Греція): смислові акцентуації, мистецькі практики, принципи художнього вираження.
2. Давнє мистецтво у контексті символічної форми мистецтва (Г. Гегель); співвідношення форми та змісту у символічному мистецтві давніх культур.

3. Філософи Лао-цзи, Конфуцій, Піфагор, Платон, Аристотель про мистецтво та його роль у житті суспільства.
4. Європейська культура – нове явище у просторі світової цивілізації; її принципи художнього вираження, періоди становлення.
5. Мистецтво Середньовіччя та Відродження у контексті символічного періоду становлення Європейської культури.
6. Трактування мистецтва християнськими Отцями Церкви. Розвиток мистецтва на основі філософсько-релігійних канонів літургійної практики (Меса, Реквієм, Літургія).
7. Філософсько-естетичні та художні принципи романського і готичного стилів.
8. Філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва Ренесансу.

Література: 1, 3–7, 9, 11, 12, 15, 20–22, 29, 32, 33.

Семінарське заняття 6

Тема 3.3. Філософія мистецтва в Європейській культурі XVII–XVIII ст.

1. Європейське мистецтво XVII–XVIII ст. у контексті класичного періоду становлення культури.
2. Гносеологія, раціоналізм, сцієнтизм, емпіризм як фундаментальні підвалини буття культури і мистецтва Нового часу, Просвітництва. Іntenції на сучасність, інновації, пошук нового й оригінального в мистецтві.
3. Гносеологія А. Баумгартена; логіка й естетика як дві фундаментальні форми пізнання.
4. Формування класичної філософії мистецтва в епоху Просвітництва. Аналіз історичного розвитку мистецтва Й. Вінкельмана.
5. Філософія мистецтва І. Канта.
6. Філософсько-естетичні та художні принципи стилів бароко, класицизму, рококо, раннього романтизму (передромантизму).

Література: 3, 4–7, 9, 11, 12, 15, 20–22, 29.

Семінарське заняття 7

Тема 3.4. Філософія мистецтва в Європейській культурі XIX ст.

1. Європейське мистецтво XIX ст. у контексті романтичного періоду становлення культури.
2. Романтизм як світоглядна система, програма розвитку культури, мистецтва та художній метод.
3. Особливості моделі видової специфіки мистецтва у романтиків.
4. Філософія романтизму в маніфестах романтиків. Новаліс та розширення меж філософствування про мистецтво.
5. Концепція філософії мистецтва Г. Гегеля.
6. Філософія мистецтва Ф. Шелінга.
7. Трактування мистецтва у контексті щаблів становлення волі А. Шопенгауера.

Література: 3, 4–7, 9, 11, 12, 15, 16, 20–22, 29, 36.

Семінарське заняття 8

Тема 3.5. Особливості розвитку філософії мистецтва в XX–XXI ст.

1. Філософсько-культурологічні підвалини мистецтва XX–XXI ст.: історичний і метаісторичний вимір.
2. Нонкласика як філософія мистецтва XX–XXI ст.: смислові інтенції та змістові параметри.
3. Іntenціональна рефлексія культури і мистецтва, її зміст та функція.
4. Філософські аспекти стильового розмаїття, плюралізму та стилів європейського мистецтва XX–XXI ст.
5. Філософські аспекти авангардизму, модернізму, постмодернізму.
6. Феноменологічні та екзистенційні концепти мистецтва у філософії Е. Гусерля, М. Гайдегера, М. Мерло-Понті.
7. Психологічні теорії мистецтва (З. Фройд, К.-Г. Юнг).

8. Мистецтво у контексті глобалізаційних процесів розвитку суспільства. Прогностика майбутнього розвитку культури та мистецтва.

Література: 2, 3, 4–7, 9–12, 15, 16, 18, 20–31, 34, 35, 37, 38.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	4	4
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			64		69		98
Максимальна кількість балів: 231							
Розрахунок коефіцієнта: 3, 85 екзамен							

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Зміст завдань
Змістовий модуль 1. Мистецтво як предмет філософського аналізу		
1.1	Смислові інтенції та проблемне поле філософії мистецтва	За вказаною літературою визначити змістові аспекти тематології філософії мистецтва, традиційної (класичної) і сучасної (некласичної, нонкласичної) філософії мистецтва.
1.2	Теорії походження мистецтва. Предмет, види, класифікація мистецтв. Функції мистецтва	За вказаною літературою у контексті філософії мистецтва визначити змістові аспекти теорій походження мистецтва (еволюційна, креаційна, наслідування, магічна, ритмічна, трудова, любовна, лінгвістична, ігрова, синкретична, спонтанного стрибка). Підготувати реферат

		за темами: принципи відображення у мистецтві; «заданий предмет» пізнання в природничих науках і «створений предмет» як вираження образів світу та його пізнання у мистецтві.
1.3	Мистецтво і культура: історичний і метаісторичний вимір	За вказаною літературою окреслити змістові аспекти процесуальності, структуральності культури та визначити, яким чином це позначається на розвитку мистецтва.
Змістовий модуль 2. Основні категорії та принципи мистецтва		
2.1	Художній образ – центральна категорія мистецтва	За вказаною літературою визначити змістові аспекти поняття «художність»; охарактеризувати принципи художності в контексті пізнання і творчої діяльності митця (художньо-естетичного перетворення дійсності в мистецтві).
2.2	Зміст та форма у мистецтві	За вказаною літературою визначити змістові аспекти діалектики відношень змісту та форми. Зробити тезаурус основних понять.
2.3	Семіотика і герменевтика мистецтва	За вказаною літературою визначити структуру, теоретичні основи і понятійний апарат семіотики, змістові аспекти понять «герменевтика», «інтерпретація». Зробити тезаурус основних понять.
2.4	Художній метод і художній стиль	За вказаною літературою визначити змістові аспекти художнього методу і художнього стилю. Окреслити стильову динаміку розвитку європейської художньої культури. Зробити тезаурус основних понять.
Змістовий модуль 3. Філософія мистецтва в історичному розвитку		
3.1	Філософія мистецтва в давніх культурах	За вказаною літературою визначити: зміст прикладного (утилітарного) мистецтва, його завдання та форми; зміст символічного типу давнього мистецтва (Г. Гегель); смислові засади символічного вираження в мистецтві. Окреслити основні принципи філософії мистецтва Лао-цзи, Конфуція, Піфагора, Платона, Аристотеля.
3.2	Філософія мистецтва в Європейській культурі: Середньовіччя, Відродження	За вказаною літературою визначити принципи трактування мистецтва християнськими Отцями Церкви, особливості розвитку мистецтва на основі філософсько-релігійних канонів літургійної практики (Меса, Реквієм, Літургія). Визначити філософсько-естетичні та художні принципи романського і готичного стилів.
3.3	Філософія мистецтва в Європейській культурі XVII–XVIII ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти гносеології А. Баумгартена, філософії мистецтва Й. Вінкельмана, І. Канта. Визначити філософсько-естетичні та художні принципи стилів класицизму,

		бароко, рококо реалізму, раннього романтизму (передромантизму).
3.4	Філософія мистецтва в Європейській культурі XIX ст.	За вказаною літературою визначити змістові аспекти романтичної моделі філософії мистецтва, філософії мистецтва Новаліса, Г. Гегеля, Ф. Шелінга, А. Шопенгауера.
3.5	Особливості розвитку філософії мистецтва в XX–XXI ст.	За вказаною літературою визначити смислові інтенції та змістові параметри: філософських теорій мистецтва Е. Гусерля, М. Гайдегера, М. Мерло-Понті, Г. Гадамера; психологічних теорій мистецтва З. Фрейда, К.-Г. Юнга; авангардизму, модернізму, постмодернізму Зробити тезаурус основних понять.

7.1. Знання студентів оцінюється з самостійної роботи за наступними критеріями:

Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
5	Магістрант опрацював визначену літературу, засвоїв теоретичний матеріал, орієнтується в темі, володіє понятійним апаратом, логічно обґрунтовує основні змістові модулі, коректно відповідає на задані за темою запитання, демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.
4	Магістрант опрацював визначену літературу, засвоїв теоретичний матеріал, загалом орієнтується в темі, володіє понятійним апаратом, обґрунтовує основні змістові модулі, відповідає на задані за темою запитання, демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань. Водночас припускається незначних помилок.
3	Магістрант не повністю опрацював визначену літературу, достатньою мірою не засвоїв теоретичний матеріал, не завжди орієнтується в темі, достатньою мірою не володіє понятійним апаратом, припускається помилок в обґрунтуванні основних змістових модулів та відповідях на задані за темою запитання, не завжди демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.
2	Магістрант не (повністю) опрацював визначену літературу, не засвоїв теоретичний матеріал, не орієнтується в темі, припускається значних помилок в обґрунтуванні основних змістових модулів та відповідях на задані за темою запитання, не демонструє вміння використовувати отримані знання для виконання конкретних практичних завдань.

7.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення програмового матеріалу та враховує виконання магістрантами передбачених певним модулем видів робіт.

Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю – екзамену (програмовий матеріал змістових модулів 1–3)

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Зміст та предмет філософії мистецтва. Відмінність філософії мистецтва від філософії, мистецтвознавства, музикознавства, естетики, літературознавства.
2. Тематологія та проблемне поле філософії мистецтва.
3. Проблема визначення мистецтва. Філософське визначення мистецтва.
4. Традиційна (класична) і сучасна (некласична, нонкласична) філософії мистецтва.
5. Теорії походження мистецтва (фізіологічна / ритмічна / трудова; еволюційна; креаційна; наслідування; магічна; любовна; лінгвістична; синкретична; спонтанного стрибка) в розрізі філософії мистецтва.
6. Принципи відображення у мистецтві; «заданий предмет» пізнання в природничих науках і «створений предмет» як вираження образів світу та його пізнання у мистецтві.
7. Види та класифікація мистецтв. Функції мистецтва у житті суспільства.
8. Філософія мистецтва та філософія людини: онтологічний аспект.
9. Взаємозв'язок мистецтва та культури; культура як квінтесенція мистецтва: філософський аспект.
10. Процесуальність, структуральність культури і мистецтва: історичний, метаісторичний вимір.
11. Форми мистецтва (символічна, класична, романтична) та метаісторична концепція розвитку світової художньої культури Г. Гегеля.
12. О. Шпенглер та його теорія розвитку культури і мистецтва за аналогією живого організму.
13. Концепція інтенціоналізму культури і мистецтва О. Опанасюка та періодизація розвитку світової художньої культури.
14. Символічний, класичний, романтичний, інтенціональний періоди становлення культури і мистецтва; зумовленість мистецтва процесуальністю культури.
15. Семіотика як наука про знаки та знакові системи. Структура, теоретичні основи і понятійний апарат семіотики.
16. Художній твір, його семантична (знакова) структура.
17. Герменевтика – мистецтво тлумачення і розуміння змісту явищ. Герменевтика та інтерпретація.
18. Художній текст, його структура та рівні інтерпретації.
19. Художній метод та художній стиль: смислові аспекти, визначення, характеристика понять.
20. Філософські підвалини давнього мистецтва (Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай, Стародавня Греція): смислові акцентуації, мистецькі практики, принципи художнього вираження.
21. Давнє мистецтво у контексті символічної форми мистецтва, за Г. Гегелем; співвідношення форми та змісту у символічному мистецтві давніх культур.
22. Філософи Лао-цзи, Конфуцій, Піфагор, Платон, Аристотель про мистецтво та його роль у житті суспільства.
23. Європейська культура – нове явище у просторі світової цивілізації; її принципи художнього вираження, періоди становлення.
24. Сентенції «символічна форма мистецтва» (Г. Гегель), «символічний період становлення Європейської культури» (О. Опанасюк) у проекції на філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва епох Середньовіччя і Відродження.
25. Філософсько-естетичні та художні принципи романського та готичного стилів.
26. Гносеологія, раціоналізм, сцієнтизм, емпіризм як фундаментальні підвалини буття культури і мистецтва Нового часу, Просвітництва. Іntenції на сучасність, інновації, пошук нового й оригінального в мистецтві.

27. Гносеологія А. Баумгартена; логіка й естетика як дві фундаментальні форми пізнання.
28. Сміслові аспекти природи мистецтва у філософії І. Канта.
29. Філософсько-естетичні та художні принципи стилів бароко, класицизму, рококо, раннього романтизму (передромантизму).
30. Сентенції «класична форма мистецтва» (Г. Гегель), «класичний період становлення Європейської культури» (О. Опанасюк) у проекції на філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва XVII–XVIII ст.
31. Формування класичної філософії мистецтва в епоху Просвітництва. Й. Вінкельман та його теорія щодо аналізу історичного розвитку мистецтва.
32. Сентенції «романтична форма мистецтва» (Г. Гегель), «романтичний період становлення Європейської культури» (О. Опанасюк) у проекції на філософсько-естетичні та художні принципи мистецтва XIX ст.
33. Романтизм як світоглядна система, програма розвитку культури, мистецтва та художній метод.
34. Особливості моделі видової специфіки мистецтва у романтиків.
35. Філософія романтизму в маніфестах романтиків. Новаліс та розширення меж філософствування про мистецтво.
36. Філософія мистецтва Г. Гегеля.
37. Філософія мистецтва Ф. Шелінга.
38. Трагування мистецтва у контексті щаблів становлення волі А. Шопенгауера.
39. Філософсько-культурологічні підвалини мистецтва XX–XXI ст.: історичний і метаісторичний вимір.
40. Нонкласика як філософія мистецтва XX–XXI ст.: смислові інтенції та змістові параметри.
41. Іntenціональна рефлексія культури і мистецтва, її зміст та функція.
42. Філософські аспекти стильового розмаїття, плюралізму та стилів європейського мистецтва кінця XIX–XXI ст.
43. Філософські аспекти авангардизму, модернізму, постмодернізму.
44. Феноменологічні та екзистенційні концепти мистецтва у філософії Е. Гусерля, М. Гайдегера, М. Мерло-Понті.
45. Психологічні теорії мистецтва (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
46. Мистецтво у контексті глобалізаційних процесів розвитку суспільства. Прогностика майбутнього розвитку мистецтва.

8. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

3 семестр

Разом: 120 год.: лекції – 16 год., семінар. заняття – 16 год., самост. робота – 50 год., мод. контроль – 8 год., семестр. контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III				
Назва модуля	Мистецтво як предмет філософського аналізу			Основні категорії та принципи мистецтва				Філософія мистецтва в історичному розвитку				
К-кість балів за модуль	63 балів			69 балів				98 балів				
Заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Теми лекцій	Смислові інтенції та проблеми філософії мис-ва (1 бал)	Теорії походження мис-ва. Предмет, види, класифікація мистецтва. Функції мис-ва (1 бал)	Мистецтво і культура: історичний і метаісторич. вимір (1 бал)	Художній образ – центральна категорія мис-ва (1 бал)	Зміст та форма у мистецтві (1 бал)	Семіотика і герменевтика мистецтва (1 бал)	Художній метод і художній стиль (1 бал)	Філософія мистецтва в давніх культурах (1 бал)	Філософія мистецтва... : Середньовіччя, Відродження (1 бал)	Філософія мистецтва в Європейській культурі XVII–XVIII ст. (1 бал)	Філософія мистецтва в Європейській культурі XIX ст. (1 бал)	Особливості розвитку філософії мистецтва в XX–XXI ст. (1 бал)
Семінарські заняття		10+1 (семінар)	10+1 (семінар)		10+1 (семінар)		10+1 (семінар)		10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)	10+1 (семінар)
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Поточний контроль	Проміжний модульний контроль 25 балів			Проміжний модульний контроль 25 балів				Проміжний модульний контроль 25 балів				
	Всього балів – 231 Коефіцієнт – 3,85											

7. Рекомендовані джерела

Література основна:

1. Арістотель. Поетика / переклад з старогрецької Б. Тена; передмова та примітки Й. Кобова. Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Богачов А. Л. Філософська герменевтика. Навчальний підручник. Київ : Курс, 2006. 405 с.
3. Годж С'юзі. Коротка історія мистецтва / Переклад з англійської Павла Мигалія. Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. 224 с.
4. Естетика: навчальний посібник / за ред. Л. Б. Мартиненко. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 137 с. URL: <http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6620/1/Estetyka.pdf>
5. Естетика: навчальний посібник для педагогів / за ред. Т. І. Андрущенко. Київ : «МП Леся», 2014. 613 с.
6. Естетика: Підручник / За заг. ред. Л. Т. Левчук. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
7. Естетика мистецтва: навчальний посібник / Уклад. Л. Б. Мартиненко, О. В. Гончарова. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 272 с.
8. Єщенко Т. А. Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти: монографія / науковий редактор проф. М. І. Степаненко. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2021. 470 с.
9. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 592 с.
10. Кримський С. Б., Павленко Ю. В. Цивілізаційний розвиток людства. Київ : Фенікс, 2007. 316 с.
11. Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навчальний посібник. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 276 с.
12. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. Є. Конверського. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
13. Лисий І. Філософія і мистецька культура. Київ : КМ Академія, 2004. 368 с.
14. Ніколаєвська Ю. В. Homo Interpretatus в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть : монографія. ХНУМ імені І. П. Котляревського. Харків: Факт, 2020. 576 с.
15. Опанасюк О. П. Іntenціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти: монографія. 3-є видання, виправлене. Київ : Освіта України, 2020. 472 с.
16. Опанасюк О. П. Метаісторичні підвалини періодизації історії світової музичної культури // Path of Science. International Electronic Scientific Journal. 2017. Vol. 3, No 2. С. 2.16-2.30 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.22178/pos.19-7>
17. Опанасюк О. П. Художній образ: структурна феноменологія і типологія форм: монографія ; видання 2-ге, перероблене та доповнене. Київ : Освіта України, 2021. 320 с.
18. Ортега-і-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва // Всесвіт, 1992, № 3–4. С. 144–158.
19. Сидоренко Т. М., Стороженко Л. Г. Структуризація тексту: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2017. 132 с.
20. Філософія [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та інші. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
21. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв. Навчальний посібник. Київ : Освіта України, 2015. 452 с.
22. Ящук Т. І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник. Київ : Либідь, 2004. 536 с.

Література додаткова:

23. Богачов А. Л. Онтологія розуміння (філософська герменевтика). Підручник для студентів філософського факультету. Київ, 2021. 322 с.

24. Вельш В. Наш постмодерний модерн / Переклад з німецької А. Л. Богачова, М. Д. Култаєвої, Л. А. Ситніченко. Київ : Альтерпрес, 2004. 328 с.
25. Габермас Ю. Постметафізичне мислення / Переклад з німецької В. Купліна. Київ : Дух і літера, 2011. 280 с.
26. Гадамер Г.-Г. Істина і метод / Переклад з німецької. Київ : Юніверс, 2000. Т. 1 : Герменевтика I : Основи філософської герменевтики. 464 с.
27. Гайдеггер Мартін. Дорогою до мови / Переклад з німецької Володимир Кам'янець. Львів : Літопис, 2007. 232 с.
28. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора ; [перекл. з англ. В. Шовкун; наук. ред. перекл. О. Шевченко]. Київ : Основи, 2003. 503 с.
29. Естетика: Навчальний посібник / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін.; За ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 208 с.
30. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття: Навчальний посібник. Київ : Либідь, 1997. 224 с.
31. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття / Переклад з французької О. Йосипенко, С. Йосипенка. Київ : Український центр духовної культури, 2011. 552 с.
32. Музична естетика античного світу / Вступний нарис і зібрання текстів О. Ф. Лосева. Київ : Музична Україна, 1974. 220 с.
33. Музична естетика західноєвропейського середньовіччя / Упор. текстів і вступ. стаття В. П. Шестакова. Київ : Музична Україна, 1976. 264 с.
34. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навчальний посібник. Вид. 2-ге, стереотип. Київ : Либідь, 1999. 360 с.
35. Павлишин С. С. Музика двадцятого століття: Навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.
36. Рьод Вольфганг. Шлях філософії: з XVII по XIX століття / Переклад з німецької В. Терлецького та О. Ведрова. Київ : Дух і Літера, 2009. 388 с.
37. Рьод Вольфганг. Шлях філософії: XIX–XX століття / Переклад з німецької М. Д. Култаєвої, В. І. Кебуладзе, В. Терлецького. Київ : Дух і Літера, 2010. 368 с.
38. Філософський енциклопедичний словник / Голова редколегії В. І. Шинкарук. Київ : Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2002. 744 с.
39. Шульгіна В. Д., Яковлев О. В. Сміслові засади концепції інтенціоналізму культури і мистецтва Олександра Опанасюка // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії. Зб. наук. праць. Вип. 18 / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2018. С. 271–275.